

Læringsverkstedet Marthas hage idrettsbarnehage

Årsplan
2025-2026

Innholdsfortegnelse

side 03 - Velkommen til Læringsverkstedet

side 04 - Om barnehagen

side 08 - Barnehagens verdigrunnlag

side 09 - Vår pedagogikk

side 10 - Hjertekultur

side 15 – Helhetlig læringssyn

Side 17 – Det pedagogiske treet

side 18 - Lek

side 19 – Våre læringsvenner og fagområdene

side 21 – Gylne Hverdagsøyeblikk

side 23 – Læringsverkstedets fokusområder

side 24 - Et godt måltid

side 25 - Pedagogisk virksomhet

side 26 - Arbeidsmåter

side 27 - Barns medvirkning

side 28 - Foreldresamarbeid

side 29 - Overganger

side 31 – Inkludering og mangfold

side 32 - Tilrettelegging

side 33 - Årshjul

side 34 - Bakgrunnsdokumenter

Velkommen til Læringsverkstedet

Læringsverkstedet er en privat barnehagekjede som eier og driver barnehager i store deler av Norge. I våre barnehager får barn et godt grunnlag for livslang læring – i kunnskap, vennskap, trygghet og glede. Leken og lekens egenverdi er sentralt i arbeidet med å skape en god barndom for alle barn. Vårt pedagogiske arbeid med barna bygger på lekende læring, samspill og mestring.

For mer informasjon om Læringsverkstedet og våre barnehager se vår hjemmeside: <https://laringsverkstedet.no>

Vi ser frem til et nytt og spennende år med fokus på lekende læring, samspill og mestring. I Læringsverkstedets barnehager arbeider vi for at alle barn skal få et best mulig grunnlag for videre utvikling, læring og et godt liv. Vi ønsker at hvert enkelt barn skal kjenne seg betydningsfulle i fellesskapet, og at de skal vokse i kunnskap og mestring, i trygghet og empati. Barna er verdens framtid. Vår visjon peker framover og viser vei for alt av arbeid i Læringsverkstedet:

Våre verdier:

Leken og ambisiøs

Vi byr på oss selv og har det moro.
Samtidig har vi klare mål og kraft til å nå dem.

Vår visjon

Vi får verdens viktigste verdier til å vokse!

Våre verdier:

Raus og tydelig

Vi har takhøyde og frihet samtidig som vi har rammer og retningslinjer som gjør det trygt å være raus i møte med barn og foreldre

- Slik kan visjonen og verdiene se ut i praksis:
- **Våre verdier: «Leken & ambisiøs» – «Raus & tydelig»**
  - Vi skal være aktive, delta i lek, aktiviteter og utfordre barna.
  - Vi skal ha spontanitet i hverdagen og bruke fantasien sammen med barna som kan hjelpe barn til kreative handlinger.
  - I tillegg til spontanitet og fantasi skal vi ha klare mål å jobbe mot: For eksempel målene vi setter oss for hva barna skal møte i løpet av barnehagehverdagen.
- **Visjonen: “Vi får verdens viktigste verdier til å vokse”**
  - Vi setter standard for konkrete handlinger som viser hva vi må gjøre for å leve opp til visjonen.
  - Vi har mål og klare retningslinjer som skal vises i praksis.

Læringsverkstedet Marthas Hage Idrettsbarnehage

- Barnehagen Marthas Hage Idrettsbarnehage, har et moderne, utformet bygg som tok i mot de første barna "våre" i 2012. Bygget er plassert i flotte omgivelser på Cocheplassen, i Bamble, hvor Martha Coch, er en sentral del av områdets historie. Dette er bakgrunnen for navnet: Marthas Hage.
- Det er fire avdelinger i bygget. Det er ansatt to til tre pedagoger i tillegg til fagarbeidere og assistenter, på hver avdeling. Det er den pedagogiske lederen på avdelingen som har lederansvaret for avdelingen.
- På avdelingene tar vi mot barn i aldersgruppen 0-6 år. Vi har to avdelinger for barn i aldersgruppen 0 – 3 år, og to avdelinger for barn i aldersgruppen 3 – 6 år.
- Vi som en idrettsbarnehage jobber ut ifra et helhetlig læringssyn med fokus på at barn lærer og utvikler seg gjennom bruk av kroppen. Vi bruker pedagogisk idrett som arbeidsmetode der idrett, lek og bevegelse sees i sammenheng.
- Styrking av relasjoner, er et særs viktig område vi jobber med. Dette gjør vi for å styrke opp om trivsel, barns sosiale kompetanse og egenverd. Gode verdier og holdninger skal være fokus og en rød tråd i alt vi gjør.
- Vi er en lærende organisasjon hvor delingskultur og utvikling, står som et viktig fokus i vår hverdag. Det er med utgangspunkt i dette vi kan bringe det beste til barna. Vår personalgruppe vet at de hverdagslige øyeblikkene er av stor betydning for barnets læring, utvikling og vekst.

Læringsverkstedet Marthas Hage Idrettsbarnehage

Det som er spesielt med barnehagebygget vårt er at vi i tillegg til avdelingene, har flere og store, fellesområder, som daglig er i bruk. Vi har rom som er spesielt tilpasset fysisk aktivitet, hvor det ofte foregår grovmotoriske aktiviteter.

Vi har ribbevegger og balanseutstyr. I barnehagens vannlekerom, også omtalt av noen av barna som: «Badeland», koser barna seg i badet.

Læringsverkstedet Marthas Hage Idrettsbarnehage

Vi har utstyr som innbyr til lek og tilnærming til pedagogisk idrett med blant annet eget veksthus. Dette er integrert i barnehagebyggets andre etasje og kommer godt med når vi jobber med å så, plante og følge vekster som er plantet.

Barnehagens uteområde, inneholder blant annet kjøkkenhage og eget område for bærbusker og frukttrær. Vårt spennende uteområde innbyr til lek, utfordringer og læring.

Barnehagen kan tilby et variert terreng for utfoldelse. Innenfor barnehagens område har vi blant annet eget avgrenset område for barnehagens yngste barn og vår egen grillhytte.

Vi samarbeider med Universitetet i Sørøst – Norge og er en partnerbarnehage. Dette innebærer at vi har ansatte, pedagoger, som veileder studenter i praksis i perioden de studerer til allmennlærere og barnehagelærere. Det blir også gitt mulighet til praksis og veiledning til personer som går et videregående løp og for å avlegge fagprøve som barne- og ungdomsarbeider.

For mer informasjon om Læringsverkstedet og vår barnehage se vår hjemmeside:

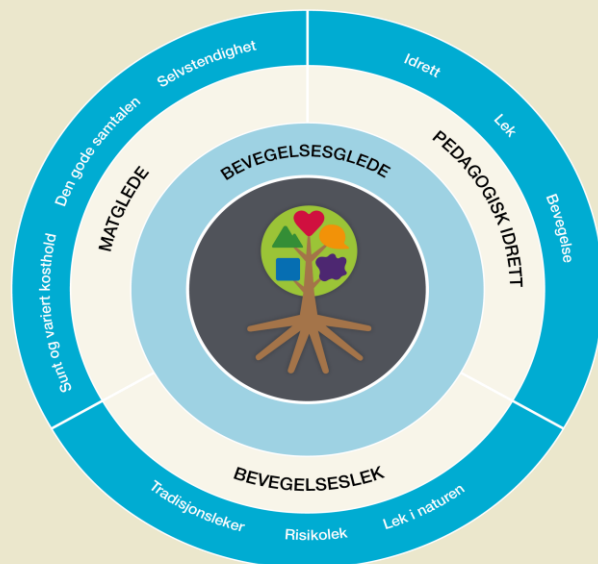
<https://laringsverkstedet.no>

Idrettsbarnehage

I Læringsverkstedets Idrettsbarnehager har vi som mål at alle barn skal oppleve bevegelsesglede og matglede hver dag. Vi jobber ut ifra et helhetlig læringsyn med fokus på at barn lærer og utvikler seg gjennom bruk av kroppen. Pedagogisk idrett er vår arbeidsmetode der idrett, lek og bevegelse sees i sammenheng og er en integrert del av hverdagen der barn får utforske og utvikle seg i trygge og inkluderende omgivelser.

Vi arbeider tverrfaglig med alle fagområder i rammeplanen, og fagområdet *Kropp, bevegelse, mat og helse* står sentralt. Vi tilrettelegger for gode mestringsopplevelser gjennom variert fysisk aktivitet tilpasset barnets alder og utvikling og mulighetene som årstidene gir for ulike aktiviteter. Personalet i Idrettsbarnehagene er aktive, tilstedeværende og begeistringssmittende voksne som møter barns ulike behov. Vi vil at barna skal bli trygge på seg selv gjennom bevegelsesglede, sunt kosthold og gode holdninger.

Dette gjør vi blant annet ved å jobbe målrettet i perioder av to måneder av gangen. Målene og periodens tiltak, definerer vi i vår «Saltoplan» som publiseres til foreldre hver ny periode.

Barnehagens verdigrunnlag

Barnehagens samfunnsmandat

Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem (Barnehageloven 2021, § 1, Formål). Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og dannelse skal ses i sammenheng. Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Barnehagen bidrar til å danne et godt grunnlag for livslang læring og aktiv deltagelse for barna i et demokratisk samfunn. Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og å sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskap, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. Ifølge rammeplanen skal barnehagens verdigrunnlag formidles, praktiseres og oppleves gjennomgående i barnehagens pedagogiske arbeid.

Disse er:

- Demokrati
- Mangfold og gjensidig respekt
- Likestilling og likeverd
- Bærekraftig utvikling
- Livsmestring og helse

Formål med barnehagens årsplan:

- Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes.
- Barnehagens pedagogiske arbeid skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.
- Rammeplanen påpeker at årsplanen er et arbeidsredskap for personalet som skal dokumentere barnehagens valg og begrunnelser.
- Med utgangspunkt i rammeplanen skal barnehagens samarbeidsutvalg fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten.

Årsplanens funksjon:

Årsplanen skal synliggjøre hvordan barnehagen omsetter barnehagelov i praksis, og arbeider målrettet for å sikre det pedagogiske arbeidet. Ifølge rammeplanen har planlegging av barnehagens innhold og pedagogiske arbeid flere funksjoner:

- Personalet får grunnlag til å tenke og handle systematisk i det pedagogiske arbeidet.
- Det gir kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen.
- Synliggjør barnehagens fortolkning og realisering av rammeplanen.
- Gir utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten.

Barnehagens årsplan er også et viktig dokument for eier og myndighetenes oppfølging og tilsyn med barnehagen.

Vår Pedagogikk

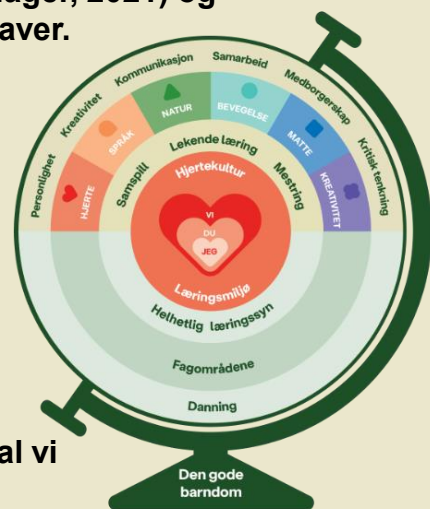
Læringsverkstedets pedagogikk er vår fortolkning av innholdet i rammeplanen og ivaretar rammeplanens føringer. Den norske barnehagetradisjonen bygger på et helhetlig læringssyn. Med Hjertekultur og Lekende læring, samspill og mestring, ivaretar vi barnehagens samfunnsmandat (Lov om barnehager, 2021) og rammeplanens føringer for barnehagens innhold og oppgaver.

Hvert barn er et unikt og verdifullt menneske som skal møtes med respekt og anerkjennelse.

Omsorg og lek, læring og danning er svært viktige elementer i grunnlaget for Læringsverkstedets pedagogikk.

Modellen «Globusen» symboliserer at «Den gode barndom» inneholder omsorg og lek, læring og danning: et helhetlig læringssyn.

Med hjertekultur, lekende læring, samspill og mestring skal vi gi barna grunnlag til å utvikle seg, og bli den beste utgaven av seg selv.

- Vi skal være til stede og møte barns individuelle behov. Dette gjør vi for eksempel gjennom trøst og gjennom forutsigbarhet som rutiner for dagen.
- Det er hverdagsaktivitetene som for eksempel i leken at barnas viktigste læringsarena er. Voksne skal legge til rette for et godt lekemiljø, både inne og ute og snakke med barna om deres opplevelser.

Hjertekultur

Vår hjertekultur skal være en rød tråd i arbeidet:

Hjertekulturen i Læringsverkstedet utgjør en viktig del av læringsmiljøet som hvert enkelt barn møter i barnehagen. Utvikling, lek, læring og trivsel kommer som et resultat av godt læringsmiljø i barnehagen.

Målet med hjertekulturen er å skape en varm og inkluderende barnehage, der alle barna får gode muligheter til å utvikle seg sosialt, gjennom lek og samspill. Innenfor en slik kultur ser vi at barna kan utvikle tillit til seg selv og andre. Barna skal få oppleve å føle seg verdifulle gjennom å bli sett, forstått, respektert og få hjelp og støtte til det de har behov for.

«Hjertekultur» kan defineres som; «en atmosfære der alle blir inkludert, og har omsorg for hverandre».

I Læringsverkstedet sine barnehager skal hensynet til barnets beste alltid komme først, og som ansatt i Læringsverkstedet skal vi alltid ha barnet i fokus.

«Hjertekultur» er essensen i vårt arbeid med barnehagens psykososiale miljø. Det å skape og opprettholde "Hjertekultur", er vår arbeidsmåte for systematisk å jobbe for og sikre en varm og inkluderende oppvekstkultur for alle barn. Arbeidet foregår eksempelvis via definering av standarder for hva som er «gyldne hverdagsøyeblikk» hos oss, i møter med barn og foreldre, i tilrettelegging for lek, i møtevirksomhet for personal og foreldre. I personalgruppa jobber vi med temaet i møter innad i barnehagen. Dette er tema i ledersamlinger, ledermøter, avdelings- og personalmøter, samt tema på planleggingsdager.

Hjertekultur

Kjennetegn ved en hjertekultur er:

- Vi vil hverandre vel
- Vi har hjerte for hverandre
- Vi smitter hverandre med raushet
- Vi skaper inkluderende fellesskap og forebygger utestengelse og mobbing

Hvordan skaper vi en hjertekultur:

- Vi er rause og tydelige
- Vi er lekne og ambisiøse
- Vi er anerkjennende
- Vi er omsorgsfulle
- Vi er begeistrings-smittere
- Vi er støttende
- Vi gir hverandre tilbakemeldinger

Hvordan opprettholder vi den

- Vi leter etter det gode i voksne og barn
- Vi foredler det som er bra
- Vi forbedrer det som ikke er godt nok
- Vi framsnakker i stedet for å baksnakke – tilbakemeldingskultur
- Vi skaper refleksjon gjennom bruk av praksisfortellinger

Hjertelagene formidler grunnleggende verdier for samhandling, og hva det betyr for barna og fellesskapet. De skal leves ut hver dag gjennom hele dagen i våre barnehager.

De tre hjertelagene er:

1. Det innerste hjertelaget «Jeg», illustrerer egenverd, følelser, mestring og medvirkning
2. Det midterste hjertelaget «Du» Samspill, venner, empati og respekt
3. Det ytterste hjertelaget «Vi» illustrerer fellesskap, glede, lek og hjerte for verden

Hjertekultur

I barnehagen vår skal barnehagens verdigrunnlag formidles, praktiseres og oppleves gjennomgående i barnehagens pedagogiske arbeid.

Disse er:

Barn og barndom

Demokrati

Mangfold og gjensidig respekt

Likestilling og likeverd

Bærekraftig utvikling

Livsmestring og helse

Eksempler på hvordan vi jobber med: Barn og barndom.

Styrking av trygge og gode relasjoner skal alltid være i fokus fra støttende voksne. Vi tilrettelegger for pedagogisk idrett gjennom lekaktiviteter. Personalet anerkjenner leken som barnets læringsarena og verner om leken. Barn skal veiledes og hjelpes inn i lek.

Eksempler på hvordan vi jobber med: Demokrati.

Vi sørger for at barna erfarer at deres valg og handlinger kan påvirke situasjonen både for dem selv og andre. Skaper og tilrettelegger for varierte språkmiljø der alle barna opp lever glede ved å bruke språket og kommunisere med andre. Legger til rette for at barn utforsker, leker, lærer og selv skaper, gjennom lek og aktiviteter.

Eksempler på hvordan vi jobber med: Mangfold og gjensidig respekt.

Bidrar til at barn viser omsorg og respekt for hverandre gjennom samarbeid og vennskap. Tilrettelegger for samlinger hvor tema som det å komme fra ulik bakgrunn synliggjøres. Eksempelvis fra ulik familiebakgrunn eller ulik geografisk bakgrunn. Har fokus på samarbeid og vennskap, slik at barna er i et miljø hvor de får erfaring med å vise omsorg og respekt for hverandre.

Hjertekultur

Eksempler på hvordan vi jobber med: Likestilling og likeverd

Støtter barna i og sette grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner.

Bidrar til at alle barn erfarer at de er verdifulle, hver dag, gjennom verbalt og nonverbalt språk.

Er gode rollemodeller for barna og praktiserer «Hjertekultur», hver dag.

Eksempler på hvordan vi jobber med: Bærekraftig utvikling

Legger til rette for mangfoldige naturopplevelser og bruker naturen som arena for lek, undring, utforskning og læring.

Gir barna erfaring med å bruke naturen som spiskammers.

Lar barna få kjennskap til hvordan de kan ta vare på naturen, for eksempel gjennom arbeid med reduksjon av matavfall.

Eksempler på hvordan vi jobber med: Livsmestring og helse

Legger til rette for at barna skal få et tilbud om fysisk aktivitet, hver dag.

Bidrar til at barna blir trygge på egen kropp, får en positiv oppfatning av seg selv og blir kjent med egne følelser.

Forbygger og stopper diskriminering, mobbing og krenkelser, og bidrar til å hindre uheldige samspillsmønstre, gjennom aktiv bruk av vår handlingsplan mot mobbing og krenkende atferd.

Bruker aktivt «Et godt måltid» ved blant annet å ha egne kontaktpersoner for dette i barnehagen.

Psykososialt barnehagemiljø

Psykososialt barnehagemiljø- en del av vår Hjertekultur

Alle barnehager skal arbeide systematisk for å skape et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø - i Læringsverkstedet kaller vi dette for Hjertekultur!

I læringsverkstedet sine barnehager skal hensynet til barnets beste alltid komme først, vi skal alltid ha barnet i fokus. Arbeidet vil bidra til å oppfylle kravene i ny barnehagelov (01.01.21), knyttet til barns rett til å ha det trygt og godt i barnehagen.

- Arbeidet med å skape hjertekultur er et forebyggende arbeid mot mobbing og utestengelse. Handlinger fra voksne og/eller andre barn som krenker barnets opplevelse av å høre til og være en betydningsfull person for fellesskapet og muligheten til medvirkning.

På denne måten får vi verdens viktigste verdier til å vokse.

- **Gjennom helsefremmende tiltak:**
  - **Fysisk aktivitet:** Daglige aktiviteter som lek og turer for å fremme fysisk helse.
  - **Kosthold:** Fokus på sunn mat og ernæring, inkludert frukt og grønnsaker i måltidene.
  - **Psykisk helse:** Skape et trygt og inkluderende miljø hvor barn føler seg sett og hørt.
- **Sosial kompetanse:**
  - **Lek og samspill:** Tilrettelegging for lek som fremmer samarbeid og sosial interaksjon.
  - **Konfliktløsning:** Lære barna å håndtere konflikter på en konstruktiv måte.
- **Gjennom aktivitetsplikt hvor vi observerer og dokumenterer:**
  - **Følge med:** Kontinuerlig observasjon av barnas trivsel og utvikling.
  - **Dokumentasjon:** Skriftlig dokumentasjon av tiltak og observasjoner for å sikre at aktivitetsplikten oppfylles.
- **Setter inn tiltak ved behov:**
  - **Intervensjon:** Raskt gripe inn ved tegn på mistriivsel eller mobbing.
  - **Samarbeid:** Involvere foreldre og andre relevante aktører ved behov.
- **Rapportering:**
  - **Melde fra:** Informere ledelsen og eventuelt kommunen ved alvorlige tilfeller.

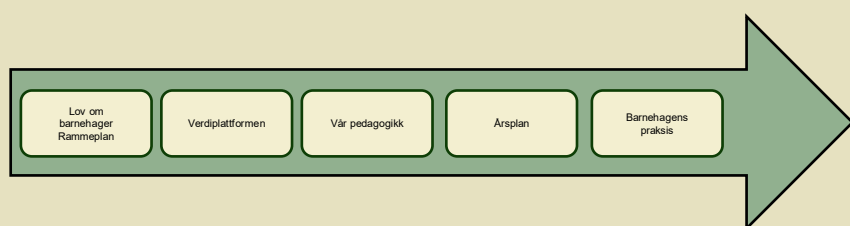
Disse eksemplene viser hvordan vi jobber systematisk med både forebyggende tiltak og aktivitetsplikt for å sikre et trygt og godt miljø for barna.

Helhetlig læringsssyn

Hele barnet- hele dagen- hele året

Barn lærer med hele seg, i alle situasjoner, gjennom hele dagen. Vårt helhetlige læringsssyn skal prege hele dagen i barnehagen.

Vi veksler mellom barns initiativ til lek og aktivitet, og situasjoner der voksne planlegger, tilrettelegger og tar regi. Hverdagen er full av gyldne muligheter for samspill, lek, trivsel, utvikling og læring.

Helhetlig læringsssyn

Vi jobber aktivt for å skape en balanse mellom vokseninitierte og barneinitierte aktiviteter ved å:

1. Planlegge:

- Vokseninitierte aktiviteter:** Disse inkluderer strukturerte læringsaktiviteter som organiserte leker, planlagt av de voksne.
- Barneinitierte aktiviteter:** Barna får tid og rom til å utforske og leke fritt, basert på egne interesser og initiativ. Dette kan inkludere fri lek og kreative, spontane aktiviteter.

2. Gi rom for fleksibilitet:

- Tilpasning:** De voksne tilpasser planene basert på barnas behov og interesser, og gir rom for at barnas initiativ kan påvirke dagens aktiviteter.
- Observasjon:** Voksne observerer barnas lek og interaksjoner for å forstå deres interesser og behov, og bruker denne informasjonen til å tilrettelegge for barneinitierte aktiviteter.

God hverdagsflyt, rutiner og overganger:

For å sikre god hverdagsflyt, rutiner og overganger, jobber vi med:

1. Struktur og forutsigbarhet, gjennom:

- Daglige rutiner:** Etablering av faste rutiner for måltider, hvile, lek og læring. Dette skaper trygghet og forutsigbarhet for barna.
- Visuelle hjelpemidler:** Bruk av bilder og symboler for å illustrere dagens aktiviteter og overganger, slik at barna kan følge med på hva som skjer.

2. Overganger:

- Forberedelse:** Voksne forbereder barna på kommende overganger ved å gi tydelige beskjeder og bruke tid på å forklare hva som skal skje.
- Overganger:** Skape strukturerte overganger mellom aktiviteter, for eksempel ved å bruke sanger eller rim som signaliserer at det er tid for å avslutte en aktivitet og begynne en ny.

3. Tilgjengelighet og tilstedeværelse:

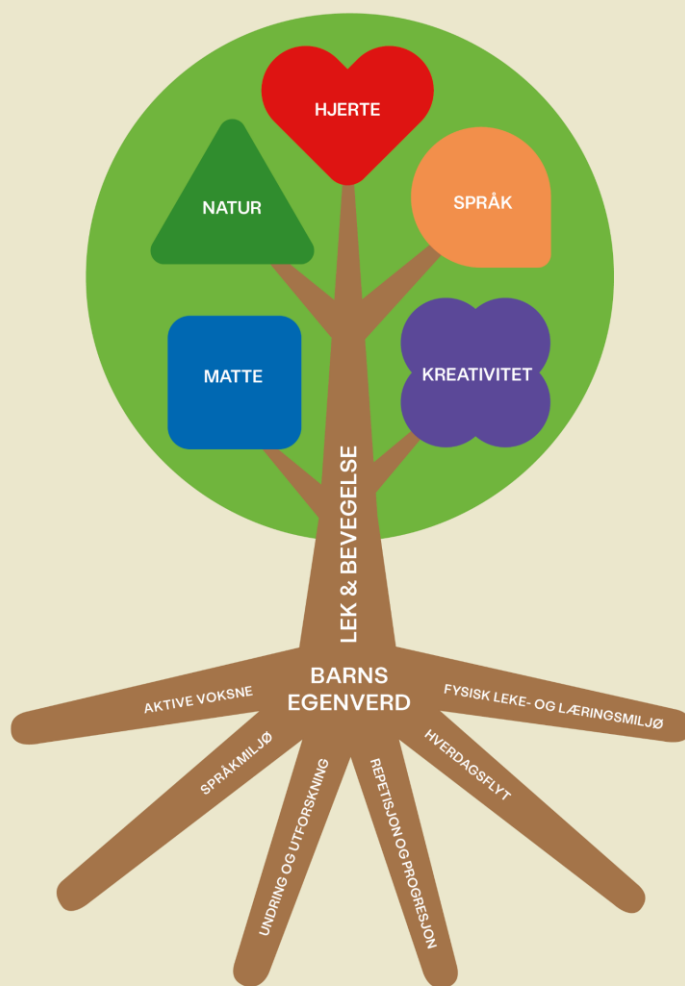
- Aktiv deltakelse:** Voksne er aktivt til stede og deltar i barnas aktiviteter, både vokseninitierte og barneinitierte.
- Støtte og veiledning:** Voksne gir støtte og veiledning når det trengs, og er tilgjengelige for å hjelpe barna med å navigere gjennom dagens aktiviteter og overganger.

Det pedagogiske treet

Vår modell, som vi kaller det pedagogiske treet, sier noe om innholdet i barnehagen, gir en ramme for det pedagogiske arbeidet og konkretiserer og beskriver viktige sammenhenger mellom barns trivsel, utvikling og læring.

Barns egenverd er kjernen i vår pedagogikk og står sentralt i alt vårt arbeid. Hvert enkelt barn er kompetent og har iboende ressurser som skal få komme til uttrykk og utvikles i barnehagen. Barns egen nysgjerrighet og undring legger grunnlaget for livslang læring. Barn skal støttes og oppmuntres til å uttrykke seg, bli synlig og ha rom for medvirkning. Hvert enkelt barn skal oppleve å bli sett, hørt og forstått av anerkjennende, tydelige og ansvarsfulle voksne.

Med **lekende læring, samspill og mestring** skal vi gi barna grunnlag til å utvikle seg, og bli den beste utgaven av seg selv. Et av barndommens særpreget er samspill i lek, der initiativ, fantasi og engasjement vil kunne finne sted. Barn skal få undre seg, stille spørsmål, søke opplevelser og gjøre egne erfaringer. Leken skal vies stor plass i vårt pedagogiske arbeid.

Lek

Et av barndommens særpreget er samspill i lek, der initiativ, fantasi og engasjement vil kunne finne sted. Barn skal få undre seg og stille spørsmål, søke opplevelser og gjøre erfaringer på egne læringsarenaer. Barnehagen skal gi rom for barns ulike perspektiver og opplevelsesverdener.

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barns utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre.

Barn leker for lekens egen del. Leken er derfor det viktigste vi legger til rette for i barnehagen, og er selve grunnstammen i alle aktiviteter og i vårt pedagogiske konsept. Lek og læring henger tett sammen, siden barn søker mening i alt de gjør og uttrykker seg gjennom lek.

Alle barn skal inkluderes i lek.

- Barn leker for å leke, men vi vet også at barnet får motoriske, kognitive, kommunikative og sosiale ferdigheter, styrket, gjennom lek. Leken er identitetsskapende og bidrar til at barna får forståelse av seg selv, på en rekke områder.
- Fysiske og motoriske ferdigheter er viktig for barn i sosial omgang med andre barn. Å mestre egen kropp gir sosial status og selvtillit, noe som igjen oppmuntrer til mer lek og bevegelse.
- Der er flere ulike former for lek. Risikolek, tumlelek og rollelek er eksempler på type lek som personalet tilrettelegger for. Leken er også barnehagens kjerneoppgave, knyttet til å forebygge utestengelse og mobbing.
- Hos oss skal vi bidra til at alle barn opplever glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek, alene og sammen med andre.
- Personalet skal:
  - Organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek
  - Bidra til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek og legge til rette for utvikling av leketemaer.
  - Fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek-
Veilede barna der leken medfører uheldige samspillsmønstre- Bidra til at barn kommer med i lek- Observere og støtte leken, på barnas premisser.

Våre læringsvenner og fagområdene

Lek er representert av **Leke-Liv**. Lek=Læring og er overordnet alle fagområdene, enten vi holder på med Matte, Språk, Hjerne, Natur eller Kreativitet. I lek knyttes alle fagområdene sammen. Barna leker seg til erfaringer og kompetanse innen alle områder. Alle barn skal oppleve å være en del av et inkluderende fellesskap i lek. Deltagelse i lek styrker barnas opplevelse av trivsel, egenverd og mestring.

Bevegelse er representert av **Beveg-Else**. Bevegelse dekker rammeplanens fagområdet *Kropp, bevegelse, mat og helse*. Bevegelse, motorikk og kroppsbeheerskelse er en naturlig del av barns hverdag. Gjennom bevegelse opplever barna mestring og de blir kjent med seg selv og sin egen kropp. Beveg-Else oppfordrer de andre læringsvennene til at barna skal bruke kroppen når de skal lære matte, språk osv.

Hjerne er representert av **Hjertrud**. Hjerne er delt inn i tre ulike emner/hjertelag. De tre hjertelagene er "Jeg", "Du", og "Vi". Hvert av de tre hjertelagene tar opp temaer for å styrke barns egenverd, relasjonen til de andre i barnehagen og fellesskapsfølelsen. Hjertelagene formidler de grunnleggende verdiene for samhandling og hva det betyr for barna og fellesskapet. Disse verdiene skal leves ut hver dag og gjennom hele dagen i Læringsverkstedets barnehager. Gjennom arbeidet med hjertelagene utvikles barna, både som enkelt individer og som en betydningsfull del av fellesskapet.

Språk er representert av **Rime-Rolf**. Språk dekker rammeplanens fagområde *Kommunikasjon, språk og tekst* og inneholder alle elementer som sikrer at barnehagen arbeider med et godt språkmiljø og språkutvikling for alle barn. Fagområdet Språk inngår som en naturlig del i alt av barnehagens arbeid og hverdagsaktiviteter. Når barn lærer språk lærer de grunnlaget for å lære.

Matte er representert av **Telle-Tariq**. Matte rommer innholdet i rammeplanens fagområde *Antall, rom og form*. Barnehagens arbeid med fagområdet Matte lar barn leke og erfare matematikk på en variert måte. Gjennom lek skapes undring og utforskning som gir godt grunnlag for matematiske samtaler. Gjennom lek møter barna matematiske problemstillinger som gir barna et godt grunnlag for videreutvikling av barnas matematiske kompetanse.

Kreativitet er representert av **Farge-Paletta**. Kreativitet favner barnehagens arbeid med rammeplanens fagområde *Kunst, kultur og kreativitet*. Kreativitet er et omfattende fagområde og er ofte en del av barnehagens pedagogiske arbeid sammen med andre fagområder.

Natur er representert av **Ute-Mons**. Natur dekker rammeplanens fagområder *Natur, miljø og teknologi og Nærmiljø og samfunn*. Naturen er en fin arena for lek, opplevelser og læring. Arbeid med alle fagområdene kan foregå ute. I vårt fagområde Natur inngår biologi, fysikk, kjemi, zoologi og geologi som viktige temaer barnehagen skal la barna gjøre seg erfaringer med.

Våre læringsvenner og fagområdene

Rammeplanen gir føringer for et helhetlig arbeid som skal sikre alle barn gode utviklingsmuligheter og trivsel. Barnehagens pedagogiske tilbud skal romme innhold fra rammeplanens syv fagområder. Barns lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene, i tråd med rammeplanens føringer.

Progresjonsplan

Fagtema	1-2 år	3-4 år	Skolestarterne
Språk	<p>Tema: Sanger</p> <ul style="list-style-type: none"> Bruke bildebøker som verktøy Lage installasjoner som inspirerer til en type lek Språkposer i ulike temaer Regler, rim og sanger systematisk gjennom dagen 	<p>Tema: Enkle tradisjonelle eventyr</p> <ul style="list-style-type: none"> Stavelser Rim, regler og sanger systematisk gjennom dagen Bibliotekstur Barna bades daglig i språk 	<p>Tema: Høylesning</p> <ul style="list-style-type: none"> Leseretting Gjenkjenne og skrive sitt eget navn Kunne fortelle et eventyr/skape eget eventyr Lydbok Vitser
Natur	<p>Tema: Fugler og insekter</p> <ul style="list-style-type: none"> Lage fuglemat Bilder og lyder for identifisering av ulike fugler Lage egen fugl Leser bøker Gå tur Sanger 	<p>Tema: Dyr og insekter</p> <ul style="list-style-type: none"> Bilder og lyder Leser bøker Gå turer Dyrepose Terrarium Sanger 	<p>Tema: Miljøvern</p> <ul style="list-style-type: none"> Kildesortering Søppel Plantepatruiljen Bål på tur/brannvern
Hjerte-programmet	<p>Tema: Følelser</p> <ul style="list-style-type: none"> Lage selvportrett Kroppslig utfoldelse som gir rom til mestring og utvikling Hjertesamlinger Tilstedeværende voksne En dagsrytme etter barnas behov 	<p>Tema Hjerte for andre, gode lekevenner og vennskap</p> <ul style="list-style-type: none"> Dramatisering om tema Bruk "stopp" til egen grensesetting Hjertesamlinger Lekegrupper Voksne som gode rollemodeller for respekt og omsorg 	<p>Tema: Selvfølelse, selvtilitt og trygg i meg selv</p> <ul style="list-style-type: none"> Hjertesamlinger Klare å være i «fokustid» Skoleforberedende aktiviteter Lekegrupper Gjennomføre aktiviteter som styrker barnas ferdigheter, gir dem kunnskap og rom for undring
Matematikk	<p>Tema: Former og størrelser</p> <ul style="list-style-type: none"> Bli kjent med sirkel, trekant og firkant Formjakt ute og inne Blåse såpebobler 	<p>Tema: Posisjon og plassering</p> <ul style="list-style-type: none"> Overganger i dagsrytme Ukedager Preposisjoner Rekkefølge 	<p>Tema: Tall og mengder</p> <ul style="list-style-type: none"> Telle barna hver dag Telle alt Sanger med telleramser Terning, lotto og spill Sortering
Kreativitet	<p>Tema: Maling</p> <ul style="list-style-type: none"> Fingermaling Pensel og andre gjenstander Fargenavn 	<p>Tema: Gjennbruktmateriell</p> <ul style="list-style-type: none"> Skulpturering Fargenavn Design Hyttebygging Finmotorikk 	<p>Tema: Tegning og bilde</p> <ul style="list-style-type: none"> Lage selvportrett Klippe og lime Fargelegge Fotomontasje
Lek og bevegelse	<p>Tema: Kroppen min</p> <ul style="list-style-type: none"> Bevegelsesglede Sanseinntrykk Følelser 	<p>Tema: Kroppen min</p> <ul style="list-style-type: none"> Lære om kroppsdelene Positiv kroppskontakt Grensesetting mtp. egen kropp 	<p>Tema: Kroppen min</p> <ul style="list-style-type: none"> Musikk, bevegelse, sang og dans Filmer om tema med refleksjon i gruppa

Gylne hverdagsøyeblikk

Gylne hverdagsøyeblikk er stunder som har særlig betydning for relasjoner og samspill. Gylne hverdagsøyeblikk har betydning for kvaliteten i barnehagen. Måten vi praktiserer gylne hverdagsøyeblikk på er en del av vår hjertekultur.

Våre Gylne hverdagsøyeblikk er de viktigste øyeblikkene som skjer i barnehagehverdagen.

Øyeblikkene er møtepunkter mellom foreldre eller barn og barnehagen, som har betydning for barnas trivsel og utvikling. Med bevisst praktisering av hjertekultur i disse møtene, kvalitetssikres hverdagsøyeblikkene.

Annenhver måned setter lederteamet mål i fellesskap, for avdelingenes etterlevelse av pedagogisk idrett. Disse målsetningene med tiltak, samt evaluering av tidligere periodes mål finner du i vår digitale kommunikasjonsplattform, presentert i planen som heter: Saltplan.

Pedagogisk idrett og "Gylne hverdagsøyeblikk" som del av vår hjertekultur, skal være en rød tråd i alt vi gjør. Dette året skal vi jobbe spesielt med området: «Magiske leke og læringsmiljø» og vi jobber systematisk gjennom året.

Dette gjøres:

På ledernivå.

På avdelingsnivå.

I relasjonene mellom barn & barn.

I relasjonene mellom barn & voksne.

I relasjonene mellom foreldre og personal.

som resulterer i en etablert praksis, til det beste for barna.

Gylne hverdagsøyeblikk

Vi skal jobbe for å skape et magisk leke- og læringsmiljø hvor barn kan føle seg trygge, verdsatt og bli inspirert til å utforske, lære og utvikle seg gjennom lek og samspill med andre.

Dette gjør vi for å tilrettelegge for:

1. Trygghet og inkludering:

1. Sikre at alle barn føler seg trygge og inkludert ved å fremme et miljø preget av respekt, omsorg og anerkjennelse.
2. Implementere tiltak for å forebygge og håndtere mobbing og ekskludering.

2. Lekens egenverdi:

1. Anerkjenne og fremme lekens egenverdi ved å gi barna rikelig med tid og rom til fri lek.
2. Tilrettelegge for ulike typer lek som stimulerer både fysisk, sosial og kognitiv utvikling.

3. Læringsmuligheter:

1. Skape varierte læringsmuligheter gjennom både vokseninitierte og barneinitierte aktiviteter.
2. Bruke naturen og nærmiljøet som læringsarenaer for å fremme nysgjerrighet og utforskertrang.

4. Sosial og emosjonell utvikling:

1. Støtte barnas sosiale og emosjonelle utvikling ved å lære dem om empati, samarbeid og konfliktløsning.
2. Tilby aktiviteter som fremmer selvregulering og selvstendighet.

5. Tilgjengelige og tilstedeværende voksne:

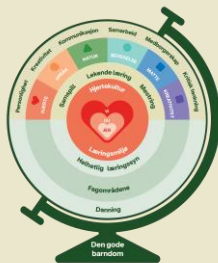
1. Sikre at de voksne er tilgjengelige og tilstedeværende for barna, både i lek og læring.
2. Være gode rollemodeller og veiledere som støtter og oppmuntrer barnas initiativ og deltakelse.

Læringsverkstedets fokusområder

Læringsverkstedets felles fokusområder er:

- **Hjertekultur**
- **Barns utvikling**
- **Danning**

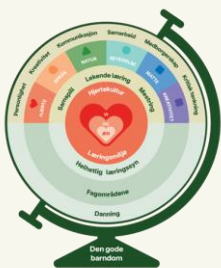

For å få til dette er vi avhengig av **Pedagogisk ledelse**

Barns trivsel er de voksnes ansvar, og gode relasjoner er avgjørende i dette samspillet. Vi har tro på at gode relasjoner, som en rød tråd i alt vi gjør, hever kvaliteten i barnehagen. Gode relasjoner bidrar til å skape et inkluderende og godt psykososialt leke- og læringsmiljø.

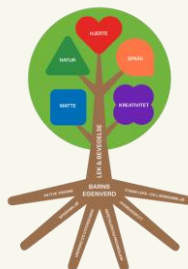
Positive relasjoner fremmer trivsel, læring og utvikling. Gjennom relasjoner evner vi å skape en trygg tilknytning, og vi støtter utforskning. Barna skal oppleve varme og omsorgsfulle voksne som inviterer til godt samspill. Hjertekulturen vår bidrar til å legge til rette for barns utvikling, både som enkeltindivider og som viktige medlemmer av fellesskapet. Som en naturlig del av vårt arbeide, kjenner vi til og bruker tilknytningsteorier og anerkjennende kommunikasjon som en del av relasjonskompetansen.

Kvaliteten på relasjonene og samhandling mellom ansatte og barn er særlig viktig for barns trygghet og utvikling. Gjennom gode relasjoner utvikles positive sosiale ferdigheter, empati og vennskap. Dette legger et godt grunnlag for å utvikle barnas egenverd.

Vår pedagogikk

Vårt pedagogiske rammeverk som kommuniserer de viktigste elementene i vår pedagogikk.

Det pedagogiske treet

Det didaktiske verktøyet som viser hvordan «Vår pedagogikk» praktiseres i hverdagen.

Gylne hverdagsøyeblikk

Hverdagsøyeblikkene er nøkkelen til barns trivsel og utvikling og foreldres tilfredshet.

Et godt måltid

Et godt måltid - mer enn bare mat

Gjennom mat- og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse. Rammeplanen (2017).

Læringsverkstedet har utviklet sitt eget matkonsept «Et godt måltid» i samarbeid med Arne Brimi og Ryfylkekokken Frode Selvaag. Samarbeidet med Arne og Frode gir oss kunnskap om nye smaker og matretter, norsk kulturarv, samt den viktige koblingen mellom mat, natur og helse.

Mat er en viktig del av alle kulturer og måltidet gir barn og voksne anledning til å skape fellesskap rundt bordet. «Et godt måltid» er mer enn mat. Det handler om smak, mattradisjoner og råvarer, men også om matlaging og måltider som pedagogiske aktiviteter som inkluderer og legger til rette for barns medvirkning og deltagelse. I barnehagen er også måltider en viktig arena for arbeid med sosial kompetanse, barns vennskap og forebygging av mobbing. Vi ønsker at barna skal bli glad i mat, våge å teste nye smaker, utvikle nye vaner, oppleve fellesskap, mestring og glede ved å klare selv, samles rundt bordet og dele måltider med andre.

Barna kan spise opptil tre måltider i barnehagen hver dag og måltidene skal også være pedagogiske arenaer. Barn kan medvirke i mat og aktiviteter knyttet til måltider.

Individuelle behov knyttet til kost og måltidsituasjoner er gjeldende, hver dag, det samme er særlige hensyn til miljøvennlig praksis, hvor vi jobber for å redusere matavfall og sikre gode vaner.

I barnehagen har vi egne ansvarlige for kost som planlegger menyer, kjøper inn råvarer og lager mat med utgangspunkt i Helsedirektoratets kostråd.

De eldste barna kan lære å lage egne nister og kan for eksempel gjøre dette før de drar på tur.

En av de matansvarlige ser til at det serveres varm lunsj i Barnehagen 2 x pr. uke.

Pedagogisk virksomhet

Planlegging

Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle systematisk i det pedagogiske arbeidet. Barnehagen er forpliktet til å begrunne, planlegge, vurdere og dokumentere at det pedagogiske arbeidet er i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

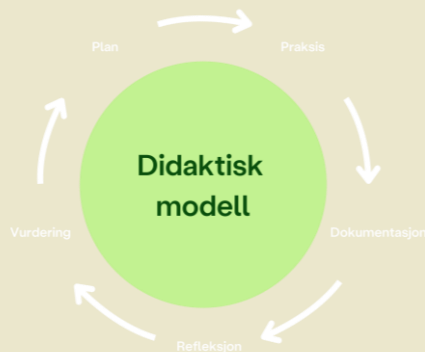
Dokumentasjon

Rammeplanen fastslår at dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet inngår som en viktig del av barnehagens arbeid. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.

Vurdering

Det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Pedagogiske evalueringer danner grunnlag for vurdering.

Tiltak for å oppnå dette er:

- Hver måned skriver pedagogisk leder på hver avdeling en "Saltoplan." Dette er avdelingens månedsbrev med informasjon om det pedagogiske innholdet, i måneden som har gått, og hva som er planlagt for kommende måned. Dokumentet synliggjør avdelingens pedagogiske tiltak og aktiviteter for måneden. Planen tar utgangspunkt i våre oppsatte mål, barnas tilbakemeldinger og den publiseres i Dibber.
- Personalet tar utgangspunkt i nasjonalt lovverk og interne styringsdokumenter når de planlegger og evaluerer.
- Barnehagens lederteam har ansvaret for å planlegge, dokumentere og vurdere det pedagogiske arbeidet. Dette er i tråd med organisasjonens vektlegging av pedagogisk ledelse og har som hensikt å vektlegge et faglig perspektiv. Planlegging & vurdering foregår i pedagogenes ubundne arbeidstid, i egne ledermøter, fagmøter, avdelingsmøter og på planleggingsdager.

Arbeidsmåter

Arbeidsmåtene skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og gi barn mulighet for medvirkning. (Rammeplanen, 2017).

Barnehagen benytter ulike arbeidsmåter for å ivareta enkeltbarn, barnegruppe og lokalmiljø.

Fokus på, og personalets direkte arbeid med tilretteleggelse av pedagogisk idrett, lek og "Hjertekultur" er viktig for å ivareta enkeltbarn, barnegruppe og lokalmiljø.

Vi jobber blant annet i samlinger med temaer som: Fysisk aktivitet, sosial kompetanse, språk, mattelek, kreativitet og natur. Eksakte aktiviteter og tiltak i arbeidet med fagområdene, ser du i planen for «Arbeid med fagområdene».

Saltoplanen er våre planer for pedagogisk idrett gjennom lek og "Hjerteprogrammet" som står sentralt i arbeidet med sosial kompetanse. Dette er vårt verktøy, og kategoriene: «Jeg, du & vi», løftes frem for barna i faste, samlinger.

Personalet tilrettelegger for lek og læringsfellesskap.

«Gjør det en gang til», er en dagligdags tilbakemelding fra barn. Barn vil høre sanger, musikk, fortellinger, eventyr, rim, om og om igjen. Det er dette som er vårt fokus i repetisjonsprinsippet. Vi er bevisst, og gjentar for barna, slik at barna har mulighet til å utvikle gode læringsspor.

Repetisjonsprinsippet, sammen med spiralprinsippet er del av fundamentet i vår pedagogikk.

Personalet legger til rette for progresjon i barnas leke- og læringsmiljø. Barn lærer og bygger videre kunnskap, ved å utvide den kunnskapen de allerede har etablert. Derfor er spiralprinsippet med sin progresjon så viktig for barnas videre utvikling og læring.

Barnehagen er utstyrt med ulike digitale verktøy som Apple TV på hver avdeling, digitalt mikroskop, iPad's, projektorer, kamera, PC og lydanlegg. Dette utstyret kan være del av det daglige pedagogiske arbeidet i barnehagen.

Personalet bruker Yammer, (kan sammenlignes med organisasjonens eget Facebook), Teams og mail for å ivareta kommunikasjon og delekultur, innad i barnehagen samt mellom alle barnehagene i Læringsverkstedet.

Formidling av mye av vår praktiske informasjon til foresatte og fra foresatte til ansatte i barnehagen, foregår gjennom vår elektroniske, nettportal for personal og foresatte.

Barns medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for, og oppmuntre til at barna kan få uttrykke sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jmf. Lov om Barnehage §3 , grunnloven §104 og FNs barnekonvensjon artikkel 12 nr.1.

Barn ønsker å påvirke egen hverdag og i Læringsverkstedets barnehager skal alle barn få muligheten til å bli sett, hørt og anerkjent. Vi ser på barna som kompetente og bidrar til at alle barn får mulighet til medvirkning og innflytelse.

Mål:

Personalet er aktive og tilrettelegger for barns medvirkning i hverdagen. Barna skal få mulighet til å ta valg for seg selv i hverdagen.

Tiltak for å jobbe med dette er:

Barna bruker sin stemme til å påvirke gjennom hverdagssituasjoner som lek, i samlingsstund og under måltidet, og de skal få erfaringer i å reflektere og ytre sine meninger.

Personalet støtter opp under barnas tanker og tilbakemeldinger ved å observere både verbale og nonverbale ytringer. Personalet tolker barnets signaler. De ansatte vektlegger barnas tanker og meninger i det daglige arbeidet, og lar det komme til uttrykk i planer og evalueringer.

Det fysiske miljøet er tilrettelagt for at barn kan ta egne valg. Barn kan velge aktiviteter og materiale i leksammenheng.

Foreldresamarbeid

«Sammen skaper vi en sosial læringsarena som setter gode spor» er vårt løfte til foreldrene.

Foreldresamarbeidet skal alltid ha barnas beste som mål. Samarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget. Samarbeidet skal sikre at foreldrene får innflytelse på barnehagens arbeid med å skape et helhetlig omsorgs-, leke- og læringsmiljø for barnegruppen. For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg (Lov om barnehager §4).

Vi er opptatt av at både barn og foreldrene skal føle seg velkomne i våre barnehager. De skal møte et kompetent og omsorgsfullt personale. Vi legger til rette for et godt samarbeid, viser foreldrene at vi ønsker å lytte til deres innspill og erfaringer, og vi opprettholder en god relasjon.

Det er svært viktig at vi skaper og opprettholder et godt foreldresamarbeid for å ivareta barnas beste. Tiltak for å oppnå dette er:

- Personalet skal være positive og imøtekommende ovenfor foreldre og foresatte i barnehagen.
- I hente- og bringe situasjoner møter personalet barn og foreldre med vennlighet. Personalet og foresatte utveksler informasjon vedrørende barnet.
- Ledergruppa i barnehagen legger til rette for de formelle arenaene for foreldresamarbeid, eksempler på dette er foreldremøter og møter i samarbeidsutvalget (SU).
- Pedagogisk personale tilbyr to formelle foreldresamtaler i løpet av året, er det ønskelig med flere samtaler, er vi åpne for dette. Barnehagens lederteam kan informere om ulike hjelpeinstanser utenfor barnehagen.

Overganger

Ny i barnehagen

Det å begynne i barnehagen skal oppleves som en trygg og god start for både barn og foreldre. Tilvenning, trygghet og tilhørighet er nøkkelord i forbindelse med alle overganger i løpet av barnehagetiden.

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid, slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn.

Vi har gode rutiner ved oppstart i barnehagen, vi jobber for at barnet skal føle seg trygg og ivaretatt fra første dag.

Tiltak for å oppnå dette er:

- Møte og samtaler med «nye» foresatte, før nytt barnehageår starter.
- Tilvenningsperiode i barnehagen hvor barnet får utforske barnehagen og avdelingen, sammen med foresatte.
- Barnet får en egen kontaktperson, som er med på å gi barnet trygghet og nærhet.
- Oppstartsamtalet, er med på å skape en god relasjon til dere foresatte.
- Egne, elektroniske skjemaer for å innhente, nødvendig, informasjon samtykke fra foreldre.

Fra småbarn- til storbarnsavdeling

I Læringsverkstedet legger vi til rette for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barn og nytt personal, når barnet bytter barnegruppe.

Vi følgende tiltak for å oppnå dette:

I overgangen fra småbarnsavdeling til storbarnsavdeling er besøk på tvers av avdelingene, informasjon om rom og hvem personal som skal være på den aktuelle avdelingen, overgang som tema i samlingsstund med barna og overgangssamtaler mellom personal/personal og foresatte, sentralt. Dette for å gi barna mer trygghet i overgangen.

Vi har også eget foreldremøte for foreldre som har barn som skal fra en 0-3 års avdeling og over til en avdeling for barn i aldersgruppen 3 – 6 år. I møtet snakker vi om forberedelser til overgang, våre rutiner for dette og endringer som vil komme.

Overganger

Overgang barnehage- skole

For våre «skolestartere» har vi en intensjon om å gjøre det siste året i barnehagen , spesielt. De skal oppleve den avsluttende tiden i barnehagen som spennende, utfordrende og en tid hvor iveren etter å erobre nye kunnskaper skyter fart (Veilederen fra eldst til yngst, 2009).

Tiltak for å oppnå dette er:

Personalet tilrettelegger for "førskolegrupper" og aktiviteter som styrker sosial- og kommunikasjonskompetanse.

Skolestarterne har faste møtetidspunkter, gjennom hele året. På denne måten tilrettelegger personalet for en god overgang til skolen.

Skolestarterne besøker skoler, skolefritidsordningen og blir kjent med skoleveien.

Barnehagens ledere samarbeider med skole og nabobarnehage, gjennom hele året i faste møter.

Inkludering og mangfold

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som treger ekstra støtte

Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Tilretteleggingen skal vurderes underveis og justeres i tråd med barnets behov og utvikling.

Barnehagens viktigste sosialiseringsarena er leken. Tilrettelegging og tidlig innsats innebærer at personalet arbeidet særlig målrettet og systematisk - over kortere eller lengre periode- med å inkludere barn i meningsfulle fellesskap.

Vår hjertekultur skal være en rød tråd i arbeidet.

Mangfold er en samlebetegnelse som brukes for å beskrive store og små menneskelige forskjeller. Det kan for eksempel handle om alder, nasjonalitet, funksjonsforskjeller, personlighet, verdier, religion, livssyn, utdanning, interesser, språk, dialekter, seksuell legning og livserfaring, for å nevne noe. Å lære seg å omfavne mangfoldet er et krevende men nødvendig arbeid for alle som arbeider med barn. Det krever åpenhet og evne til å respektere ulikheter, evnen til å reflektere rundt egne og andres livsvalg, samt evnen til å reflektere over egne reaksjoner i møte med mangfoldet.

I Marthas hage jobber vi med inkludering ved at vi ser på forskjeller og mangfold som en verdi, styrke og ressurs.

I arbeidet med inkludering og mangfold blir foreldresamarbeid ekstra viktig. Vi må sammen være tydelige i forventninger og forklaringer, være raus med hverandre og vise forståelse og aksept. Det er viktig å være nysgjerrig på hverandres ulikheter og likheter.

Hos oss skal alle barn oppleve tilhørighet og kjenne at det er plass til dem i fellesskapet. Ved å synliggjøre de ulike typer mangfold som representeres i barnegruppen utvikler vi en respekt og forståelse for hverandre.

Tilrettelegging

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som treger ekstra støtte

Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Tilretteleggingen skal vurderes underveis og justeres i tråd med barnets behov og utvikling.

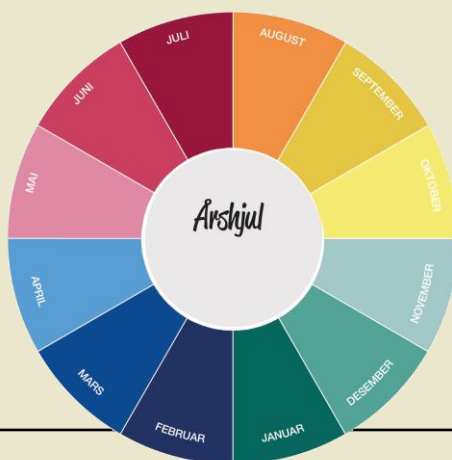
Barnehagens viktigste sosialiseringsarena er leken. Tilrettelegging og tidlig innsats kan innebære at personalet arbeidet særlig målrettet og systematisk - over kortere eller lengre periode- med å inkludere barnet i meningsfulle fellesskap.

Gjennom året samarbeider vi med foreldre og innad i barnehagen om tilretteleggingen av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte.

Tilretteleggingen av det allmenpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte, foregår i et samarbeid mellom foreldre, barnehagens ansatte, støttepedagog og eventuelle andre samarbeidsparter som eksempelvis, sykehuset Telemark.

Personalet skal se hvert enkelt barn og deres behov.

Årshjul

Måned	Aktivitet
August	Oppstart og overgang i fokus
September	Brannvernuke Barnas maraton
Oktober	FN dagen 24.oktober
November	Verdens forskerdag
Desember	Lucia markering Nissefest Julelunsj for barna
Januar	Barnas hjertedag Vinteraktivitetsuke
Februar	Samenes nasjonaldag Karneval
Mars	Påskefrokost
April	Påske
Mai	Verdens aktivitetsdag 17.Mai markering
Juni	Barnas miljødag Sommerfest i barnehagen
Juli	

Bakgrunnsdokumenter

Lover og forskrifter

[Lov om barnehager \(Barnehageloven, 2021\)](#)

[Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver \(2017\)](#)

[FNs konvensjon om barnets rettigheter \(Barnekonvensjonen\)](#)

Læringsverkstedets dokumenter

Verdiplattformen

Veilederen «Vår pedagogikk»

[Handlingsplan mot mobbing](#)

Hjertekultur, mangfold og gjensidig respekt, likestilling og likeverd-refleksjonsverktøy

Veilederen "Et godt måltid-mer enn bare mat"

Veileder fra Kunnskapsdepartementet

[Veileder Fra eldst til yngst Kunnskapsdepartementet 2008](#)

Stortingsmeldinger

[Meld. St. 6 \(2019–2020\) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO](#)

Lenker til veiledere fra Utdanningsdirektoratet

[Håndtering av kriser og sorg i barnehagen \(2014\)](#)

[Språk i barnehagen- mye mer enn bare prat \(2013\)](#)

[Barns trivsel-voksnes ansvar, veileder om forebyggende arbeid mot mobbing i barnehagen \(2012\)](#)

Lenker til aktuelle hjemmesider

[Læringsverkstedet](#)

[Regjeringen/Kunnskapsdepartementet/Barnehage](#)

[Utdanningsdirektoratet/Barnehage](#)

[PBL-Private barnehagers landsforbund](#)